

ترازوی دیجیتال برای عدالت آموزشی

تهران (پانا) - مقایسه مدارس دولتی و غیرانتفاعی در برخورداری از امکانات کمک آموزشی به خصوص ابزارهای الکترونیکی و دیجیتال، از دید برخی ناظران شاخصی برای عدالت آموزشی است.

به گزارش ایرنا، یکی از اهداف مهم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که جامع ترین سند تدوین شده در حوزه تعلیم و تربیت نیز به شمار می رود، دست یابی به عدالت آموزشی است. عدالت آموزشی یا به معنای دیگر، ایجاد فرصت یادگیری مساوی و متعادل برای دانش آموزان سراسر کشور، از این جهت دارای اهمیت بسیاری است که دستیابی به آن، می تواند زیر ساخت های رسیدن به عدالت اجتماعی را فراهم کند، چرا که عدم توازن و تساوی ظرفیت های رشد و یادگیری، ممکن است سبب دلسردی دانش آموزان محروم از امکانات آموزشی و عقب ماندن آنان از رقابت های مهم درسی مانند کنکور، به نسبت دانش آموزان متمول شود و به نظر می رسد همین امر در آینده ای نه چندان دور، بر افزایش فقر آموزشی و شکاف طبقاتی در میان اقشار مختلف جامعه، دامن بزند.

سند تحول بنیادین و چالش های پیش رو

در فصل ششم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به موضوع عدالت آموزشی اشاره شده و این سند توسعه و نهادینه کردن عدالت آموزشی و تربیتی، در مناطق مختلف کشور را از اهداف کلان خود معرفی کرده است. همچنین بر طبق اصل ۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دولت موظف است تمام امکانات خود را برای دسترسی رایگان و همگانی به آموزش و پرورش در تمامی سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی به کار برد.

بنابراین در اسناد آموزش و پرورش و قوانین، بسط و گسترش عدالت آموزشی، همواره اساسی برای تحول و بهبود شرایط سیستم آموزشی کشور بوده است.

هدایت سیستم آموزشی به سوی عدالت علاوه بر آن که نیازمند به کارگیری منابع انسانی و استخدام معلمان مجرب و توانمند در همه انواع مدارس فعال در کشور است، بلکه به توزیع مساوی تجهیزات و امکانات آموزشی مانند میز، صندلی، تخته و نیز وسایل الکترونیکی کمک آموزشی مانند رایانه هم نیاز دارد.

اما آنچه امروزه از مقایسه شرایط دانش آموزان مدارس عادی با دانش آموزان مدارس غیر انتفاعی برداشت می شود، آن است که دانش آموزانی که از شرایط مالی و اجتماعی بهتری برخوردارند، با تحصیل در مدارس غیر انتفاعی و هوشمند، از ظرفیت های آموزشی بیشتری بهره مند می شوند، چرا که مدارس غیر انتفاعی امکانات و تجهیزات نوین آموزشی در اختیار دانش آموزان خود قرار می دهند، در حالی که بسیاری از دانش آموزان مدارس عادی خصوصا در مناطق محروم از امکانات اولیه آموزشی مانند نیمکت و تخته، بی نصیب مانده اند.

بنابراین می توان گفت، سند تحول بنیادین، برای دست یابی به اهداف کلان از جمله عدالت آموزشی، مسیر پر فراز و نشیبی در پیش رو دارد.

مدارس دولتی، بی نصیب از تکنولوژی و ابزار کمک آموزشی

امروزه پس از سال ها آزمون و خطای روش های آموزش و یادگیری متفاوت، به نظر می رسد استفاده از ابزار کمک آموزشی، شیوه مناسب و تاثیر گذاری است و موجب درک بهتر و عمیق تر مطالب درسی می شود و بسیاری از مدارس سراسر جهان، در جهت بهبود فرایند یاددهی و یادگیری مجهز به امکانات کمک آموزشی از جمله ابزار الکترونیکی و فناوری اطلاعات هستند.

اما با توجه به این که فراهم نمودن تجهیزات و ابزار نوین کمک آموزشی مانند رایانه و ایجاد بعضی زیر ساخت ها برای راه اندازی و به کارگیری این امکانات، نیازمند صرف هزینه های گزاف است، تعدادی از مدارس دولتی و عادی، به علت کمبود بودجه و تنگناهای مالی نتوانسته اند کلاس هایشان را به این گونه ابزار کمک آموزشی مجهز کنند و می توان گفت دانش آموزان مدارس خاص، مانند مدارس غیرانتفاعی هوشمند و مدارس سمپاد، از لحاظ دسترسی به امکانات نوین آموزشی، چند قدم جلوتر از دانش آموزان مدارس عادی دولتی، قرار گرفته اند؛ امری که موجب شده است، بعضی مدارس غیرانتفاعی به نسبت مدارس دولتی از کیفیت آموزش بالاتری برخوردار باشند.

همچنین گفته می شود در بعضی مدارس دولتی امکانات اولیه آموزشی مانند میز، نیمکت و تخته سیاه وجود ندارد و در بعضی دیگر مشکلاتی نظیر کمبود کلاس و معلم، موجب شلوغی کلاس ها و در نتیجه کاهش کیفیت یاددهی و یادگیری مطالب درسی شده است. در مقابل مدارس غیر دولتی و مدارس خاصی که شهریه دریافت می کنند، به علت حمایت مالی والدین دانش آموزان، برای تهیه ابزار هوشمند و نوین کمک آموزشی دستشان باز است. بنابراین نمی توان امکانات آموزشی در مدارس غیر انتفاعی را با مدارس دولتی مقایسه کرد و قربانیان این نابرابری، همواره دانش آموزان مدارس دولتی هستند، چرا که معمولا والدین این دانش آموزان درآمد کافی برای ثبت نام فرزندشان در مدرسه غیر انتفاعی را ندارند و ناچاراً آنان را به مدرسه رایگان دولتی می فرستند.

هر چند مجهز بودن مدارس غیر انتفاعی؛ تضمین کننده کیفیت بالای آموزش و پرورش در آنها نیست اما واضح است نابرابری شرایط و امکانات آموزشی، موجب کمرنگ شدن عدالت آموزشی و تفکیک و دسته بندی دانش آموزان بر اساس شرایط مالی و جایگاه اجتماعی آنان می شود. از اینرو لازم است متولیان آموزشی فکری به حال این شکاف و تبعیض ایجاد شده در شرایط آموزش دانش آموزان کنند و حتی المقدور این شکاف را به کمترین میزان برسانند و با اعمال سیاست های لازم در مسیر ایجاد عدالت آموزشی گام بردارند.